

584. 1.

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet houdende naturalisatie van *Marie Thérèse Eléonore Bertram* en 21 anderen.

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden, waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Het Loo, den 7 September 1937.

WILHELMINA.

584. 2.

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat er aanleiding is tot naturalisatie van *Marie Thérèse Eléonore Bertram* en 21 anderen, die aan Ons het verzoek daartoe hebben gedaan, met overlegging — wat betreft de in de artikelen 2 en 3 genoemden voor zooveel doenlijk — van de bewijsstukken, bedoeld in artikel 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* no. 268) op het Nederlandschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wetten van 21 December 1936 (*Staatsbladen* nos. 209 en 913);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

- 1°. *Marie Thérèse Eléonore Bertram*, geboren te *Sint-Jans-Molenbeek (België)* den 23 October 1890, huishoudster, wonende te *Bussum*, provincie *Noordholland*;
- 2°. *Evert Johannes Boerboom*, geboren te *Emmerik (Pruisen)* den 30 September 1908, magazijnbediende, wonende te *Nieuwer-Amstel*, provincie *Noordholland*;

Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen. 1937.

- 3°. *Jacques Chapchal*, geboren te *Sint Petersburg (Rusland)* den 16/28 Januari 1880, kunstschilder, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;
- 4°. *Peter van Cleef*, geboren te *Meiderich (Pruisen)* den 5 Maart 1903, vertegenwoordiger, wonende te *Eindhoven*, provincie *Noordbrabant*;
- 5°. *Franciscus Joannes Cleybergh*, geboren te *Antwerpen (België)* den 27 October 1889, smid-pakhuisknecht, wonende te *Oldeberkoop*, gemeente *Ooststellingwerf*, provincie *Friesland*;
- 6°. *Clémence Marie Joséphine Destrée*, geboren te *Brussel (België)* den 16 November 1907, onderwijzeres, wonende te *Echt*, provincie *Limburg*;
- 7°. *Maria Johanna Antonia Kreije*, geboren te *Walchum, Steinbild (Pruisen)* den 27 December 1890, leerares bij het landbouwhuishoudonderwijs, wonende te *Weerselo*, provincie *Overijssel*;
- 8°. *Hermann Heinrich Lange*, geboren te *Dortmund (Pruisen)* den 28 Maart 1899, electrisch lasscher, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 9°. *Leo Monossohn*, geboren te *Amsterdam (Noordholland)* den 15 November 1902, vertegenwoordiger, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 10°. *Erich Arthur Nötzel*, geboren te *Trakseden (Pruisen)* den 31 Augustus 1905, zetschipper, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;
- 11°. *Eliasz Perlberg*, geboren te *Gdów (Polen)* den 30 December 1886, handelaar in lompen, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 12°. *Karl Emil Friedrich Hermann Richter*, geboren te *Lichtenberg, Berlijn-Lichtenberg (Pruisen)* den 1 Maart 1906, autogeen-lasscher, wonende te *Zaandam*, provincie *Noordholland*;
- 13°. *Marta Anna Dina Rohne*, geboren te *Peine (Pruisen)* den 18 September 1904, hoofd eener school, wonende te *Wierden*, provincie *Overijssel*;
- 14°. *Albert Erich Schirm*, geboren te *Görlitz (Pruisen)* den 26 Februari 1894, procuratiehouder, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 15°. *Alois Schuch*, geboren te *Lichtenwörth (Oostenrijk)* den 22 Maart 1898, staalgraveur, wonende te *Zeist*, provincie *Utrecht*;
- 16°. *Elisabeth Antoni Schütze*, geboren te *Blumenthal (Pruisen)* den 20 Juni 1890, leerares bij het landbouwhuishoudonderwijs, wonende te *Weerselo*, provincie *Overijssel*;
- 17°. *Marta Johanna Sollak*, geboren te *Weenen (Oostenrijk)* den 10 September 1910, verpleegster, wonende te *Lecwarden*, provincie *Friesland*;
- 18°. *Maria Elise Katharina Strübing*, geboren te *Krefeld (Pruisen)* den 10 September 1904, dienstbode, wonende te *Haarlem*, provincie *Noordholland*.

Artikel 2.

Met afwijking van het bepaalde bij artikel 3, vierde lid, onder 3°. der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* no. 268), op het Nederlandschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wetten van 21 December 1936 (*Staatsbladen* nos. 209 en 913) wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan:

- 1°. *Herman Hendrik Hoffmann*, geboren te *Amsterdam (Noordholland)* den 1 December 1894, inpakker, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 2°. *Rudolf Otto Hermann Nitsche*, geboren te *Hummelshain (Pruisen)* den 22 Mei 1887, zonder beroep, wonende te *Heerlen*, provincie *Limburg*.

Artikel 3.

Met uitbreiding van het bepaalde bij artikel 6 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* no. 268) op het Nederlandschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wetten van 21 December 1936 (*Staatsbladen* nos 209 en 913) wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan:

- 1°. *Paul Hoffmann*, geboren te *Amsterdam* (*Noordholland*) den 13 April 1916, letterzetter, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 2°. *Hermann Felix Wilhelm Nitsche*, geboren te *Banjoe Biroe, Ambarawa* (*Nederlandsch Indië*) den 19 October 1915, zonder beroep, wonende te *Heerlen*, provincie *Limburg*.

Artikel 4.

Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Justitie,

584. 3.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Onder verwijzing voor het overige naar de ingewonnen ambtsberichten ¹⁾ ten aanzien van de verzoeken om naturalisatie van MARIE THÉRÈSE ELÉONORE BERTRAM en 21 anderen, moge de ondergeteekende het volgende aanteekenen.

De in artikel 1 onder 1°. genoemde verzoekster, geboren op Belgisch grondgebied, is van Duitsche herkomst. Den 10den Juli 1915 vestigde zij zich duurzaam in Nederland, waar zij is ingeburgerd en deelneemt aan verrichtingen van maatschappelijke aard. In een Nederlandsch gezin is zij werkzaam als huishoudster. Als zoodanig en uit anderen hoofde beschikt zij over voldoende inkomsten.

De in artikel 1 onder 2°. genoemde verzoeker is te Emmerik (Pruisen) geboren uit ouders van vermoedelijk Nederlandsche herkomst, die het Nederlandschap zouden hebben verloren door naturalisatie tot Duitscher. In den loop van het jaar 1925 kwam hij naar Nederland, in 1930 gevolgd door zijne ouders. Met eene Nederlandsche is hij verloofd; hij gevoelt zich Nederlander. Als magazijnbediende in dienst van eene te Amsterdam gevestigde automobielzaak voorziet hij in zijn onderhoud.

De verzoeker, genoemd in artikel 1 onder 3°, van Russische herkomst, vestigde zich den 30sten Juni 1925 in Nederland, waar hij sindsdien heeft gewoond en wenscht te blijven. Zijne echtgenoot zou vóór het huwelijk van Nederlandsche nationaliteit geweest zijn. Hij gevoelt zich ingeburgerd. Hij is kunstschilder. Als zoodanig en uit anderen hoofde heeft hij voldoende inkomsten.

De verzoeker, genoemd in artikel 1 onder 4°, is te Meiderich (Pruisen) als Nederlander geboren. Hij heeft als minderjarige de Nederlandsche nationaliteit verloren ten gevolge van de naturalisatie zijns vaders tot Duitscher en heeft verzuimd, binnen het jaar na het bereiken van den meerderjarigen leeftijd, te kennen te geven, dat hij den staat van Nederlander wenschte

terug te bekomen. Hij gevoelt zich Nederlander. Sinds 1918 woont hij hier te lande. Met eene van oorsprong Nederlandsche vrouw is hij gehuwd. Eene zuster is Nederlandsche door huwelijk. Werkzaam als vertegenwoordiger eener te Nijmegen gevestigde transformatorfabriek heeft hij een bestaan.

De in artikel 1 onder 5°. genoemde verzoeker, van Belgische nationaliteit, kwam in den loop van October 1914 naar Nederland, waar hij is gebleven. Hij is er gehuwd met eene vóór het huwelijk Nederlandsche vrouw. Zijne twee nog minderjarige kinderen zijn hier te lande geboren en krijgen eene Nederlandsche opvoeding. Hij gevoelt zich ingeburgerd. Als smid en pakhuisknecht in dienst van eene coöperatieve aankoopvereniging voorziet hij in het onderhoud van zich en de zijnen.

De verzoekster, genoemd in artikel 1 onder 6°, is eveneens van Belgische nationaliteit, zij het, dat hare moeder vóór dezer huwelijk Nederlandsche was. Zij vertoeft sinds den 14den Augustus 1914, van vóór de voleinding van het zevende levensjaar, in Nederland, waar zij werd opgevoed en opgeleid. Zij is ingeburgerd, en wenscht te blijven. In het bezit van de vereischte akten heeft zij als onderwijzeres haar werkkring.

De verzoekster, genoemd in artikel 1 onder 7°, afkomstig uit Walchum Steinbild (Pruisen), vestigde zich in den loop van het jaar 1916 in Nederland, waar zij zich ingeburgerd gevoelt. Zij kreeg hier hare opleiding tot leerares bij het landbouwhuishoudonderwijs, als hoedanig zij thans werkzaam is onder de jeugd van het platteland.

De in artikel 1 onder 8°. genoemde verzoeker is geboortig uit Dortmund (Pruisen) en sinds den 18den December 1922, met eene onderbreking van ongeveer vijf weken, duurzaam in Nederland aanwezig. Hij is met eene van oorsprong Nederlandsche vrouw gehuwd. Zijne twee kinderen zijn hier te lande geboren en krijgen eene Nederlandsche opvoeding. Hij gevoelt zich ingeburgerd. Werkzaam als electrisch lasscher bij een Amsterdamsch filiaal der te Hengelo gevestigde N. V. Machinefabriek Gebroeders Stork & Co. verdient hij het brood voor zich en zijn gezin.

De in artikel 1 onder 9°. genoemde verzoeker, hier te lande geboren uit ouders van Russische herkomst, is er gebleven. Hij kreeg eene Nederlandsche opvoeding en gevoelt zich Nederlander. Als vertegenwoordiger eener metaalwarenfabriek heeft hij een bestaan.

De verzoeker, genoemd in artikel 1 onder 10°, afkomstig uit Trakseden (Pruisen), woont sinds den 15den September 1930 in Nederland en wenscht te blijven. Vóórdien had hij als matroos reeds geruimen tijd op Nederlandsche Rijnschepen gevaren. Door jarenlange werkzaamheid op Nederlandsche schepen, omgang met Nederlanders en huwelijk met eene van oorsprong Nederlandsche vrouw is hij zich ingeburgerd gaan gevoelen. Zijn kind is hier te lande geboren. Als zetschipper vaart hij thans voor de Rotterdamse HALEYONLIJN.

De in artikel 1 onder 11°. genoemde verzoeker is van Poolsch-Galicische herkomst. Sinds den 6den October 1916 woont hij onafgebroken in Nederland, waar hij wenscht te blijven. Vier van zijne zes kinderen zijn hier te lande geboren. Allen kregen of krijgen eene Nederlandsche opvoeding. Zijne oudste dochter is met een Nederlander gehuwd. Verzoeker en diens gezin zijn ingeburgerd. Als koopman in nieuwe vodden (afval van manufacturen) verdient hij het brood voor zich en de zijnen.

De in artikel 1 onder 12°. genoemde verzoeker, geboortig uit Lichtenberg, Berlijn-Lichtenberg (Pruisen), kwam in den loop van Augustus 1926 voorgoed naar Nederland. Hij is gehuwd met eene vóór het huwelijk Nederlandsche vrouw en gevoelt zich ingeburgerd. Zijne twee kinderen zijn hier te lande geboren. Werkzaam als autogeen-lasscher in de smederij eener cacao-fabriek heeft hij een bestaan voor zich en zijn gezin.

De verzoekster, genoemd in artikel 1 onder 13°, herkomstig uit Peine (Pruisen), woont sinds April 1922 onafgebroken in Nederland, waar zij voor het lager onderwijs werd opgeleid en door verblijf en werkkring is ingeburgerd. In het bezit van meerdere akten is zij als hoofd eener meisjesschool te Wierden werkzaam.

¹⁾ Zijn, met de overige bij deze Memorie van Toelichting overgelegde stukken, nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.